

BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

Kleine kop-op-schotel (*Disciseda candida*) bij Zandvoort

Jalink, L.J. 2001. *Disciseda candida* near Zandvoort. *Coolia* 44(1): 31-32.

In 1989 werden zowel de Kleine kop-op-schotel (*Disciseda candida*) als de Grote (*D. bovista*) herontdekt (Jalink, 1989). Ondanks intensief zoeken in allerlei duingebieden leek het in de daaropvolgende jaren erop dat het geslacht *Disciseda* met recht een Meijendels paddestoelengeslacht genoemd mocht worden (Jalink, 1993). Op zich verbazingwekkend, want vergelijkbare biotopen kwamen ook in tal van andere duingebieden voor. Met de ontdekking in 1997 van de Kleine kop-op-schotel bij Katwijk door Arie van de Plas werd duidelijk dat Kop-op-schotels toch een iets ruimere verspreiding hebben (Jalink, 1998). In 1998 ontdekte ik ruim een kilometer verderop een tweede vindplaats in de Katwijkse duinen, wederom van de Kleine kop-op-schotel.

Figuur 1. De verspreiding van de Kleine kop-op-schotel (*Disciseda candida*) sinds 1990. Op de kaart is kustlijn van IJmuiden tot Hoek van Holland en de Maasvlakte zichtbaar.

Op 7 oktober 2000 ging ik met de leden van de Aardsterrenwerkgroep van de Amsterdamse Waterleidingduinen op pad in de duinen ten zuiden van Zandvoort. Dat zijn altijd heel genoeglijke excursies waarbij de werkgroepleden mij vergasten op tal van aardsterrenplekken die ze de voorgaande maanden ontdekt hebben. Dit keer was onze tocht vanuit aardsterrenoogpunt niet zo succesvol en dan ga je vanzelf ook wat op andere dingen letten. Op een grazig pad door een prachtig veldje met Duinroosjes (*Rosa pinnatifolia*) zag ik een wat afwijkend bovistje dat wel wat weg had van de Loodgrijze bovist. Ik sloeg er verder niet veel acht op en stopte het maar in mijn verzameldoos. Thuisgekomen besepte ik ineens dat het wel eens een Kop-op-schotel kon zijn en een microscopisch preparaatje bevestigde mijn vermoedens: een fragiel capillitium dat kurketrekkerachtig kronkelt en fijnwrattige sporen van 4,2 tot 5,3 μm : de Kleine kop-op-schotel. De nieuwe vindplaats ruim 11 kilometer noordelijker dan de vindplaats bij Katwijk.

Sinds 1990 is de Kleine kop-op-schotel nu van 6 vindplaatsen bekend: het Vogelringstation Meijendel (82/461), vallei Meijendel (84/460), parkeerplaats De Kuil (eveneens, 84/460; deze vindplaats is vernietigd bij een grote reconstructie), rand van oud duinakkertje in Berkheide (86/467), een uitloper van het Coepelduin in Berkheide (87/467) en nu dan dus het noordelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen (98/485).

Literatuur

- Jalink, L.M. 1989. Kop-op-schotel (*Disciseda*) nog niet uitgestorven. *Coolia* 32: 55-59.
Jalink, L.M. 1993. Kop-op-schotels (*Disciseda*), een Meijendels paddestoelengeslacht. *Meijendel Mededelingen* 25: 85-90.
Jalink, L.M. 1998. *Disciseda*, nu ook bij Katwijk. *Coolia* 41: 103-104.

Leo Jalink, Oegstgeest